

Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігі
Б. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы

ҮЗДІКСІЗ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕГІ ТҰЛҒА ТӘРБИЕСІНІҢ
ТҰЖЫРЫМДАМАЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ

Нұр-Сұлтан 2022

БІ. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы Ғылыми әдістемелік кеңесімен баспаға ұсынылды (2022 жылғы 24 маусым №6 хаттама).

Үздіксіз білім беру жүйесіндегі тұлға тәрбиесінің тұжырымдамалық негіздері. – Нұр-Сұлтан: БІ. Алтынсарин атындағы ҰБА, 2022. – 20 б.

Мазмұны

1. Кіріспе (тұлға тәрбиесінің мақсаты, міндеттері)	4
2. Нормативтік құқықтық қамтамасыз ету	4
3. Қазақстандағы балалар мен жастарды тәрбиелеудің қазіргі жағдайы	5
4. Тәрбиенің қазіргі заманғы трендтері	9
5. «Толық адам» тұлғасын тәрбиелеудің ұлттық моделі (әдістемесі, тәрбие бағыттары)	11
6. Күтілетін нәтижелер	18

1. Кіріспе

Тәрбиенің тұжырымдамалық негіздері (бұдан әрі – Тұжырымдамалық негіздер) азаматтардың әл-ауқатын қамтамасыз етуге бағытталған Қазақстан Республикасының 2025 жылға дейінгі ұлттық даму жоспарын жүзеге асыру мақсатында әзірленді.

Аталмыш Ұлттық жоспарда қайратты әрі жауапты адамдардың біртұтас ұлтын қалыптастыру үшін сапалы біліммен қамтамасыз етумен қатар, патриотизм құндылықтарын дәріптеу міндеті қойылған.

Шынайы отаншылдық азаматтың өз елінің жетістіктеріне қатысы болуына және болып жатқан процестерге нақты ықпал ете алатын фактіге, мемлекет жүргізетін саясатты олардың түсінуі мен қолдауына, өзі өмір сүретін қоғамның, ортаның жай-күйі үшін жауапкершіліктің бір бөлігін алуына негізделеді.

Сонымен бірге, адалдық, мейірімділік, әділдік, өзін-өзі дамыту сияқты дәстүрлі жалпыадамзаттық құндылықтар қазақстандық жастарда басым болуы тиіс деп белгіленген.

Бұл білім беру ұйымдарындағы тәрбие үдерісін іс-шаралық сипаттан оқушының өзіне, оның іс-әрекетіне, сондай-ақ қоғамға қатысты субъективтілігін тануға трансформациялауды білдіреді.

Әлемдік тәжірибеде болашақ түлектің қасиеттерін анықтау білім беру жүйесінің тиімділігі мен тұрақты дамуының кепілі саналады.

Осы орайда, Тәрбиенің тұжырымдамалық негіздері Абайдың «Толық адам» концепциясына негізделеді. Абай айтқан адамның бес асық нәрсесі қазіргі заман контексінде қайта зерделеніп әрі қоғамдық қажеттіліктермен толықтырылып, толық адамның «сегіз қыры» ретінде беріліп отыр. Ол мінез-құлық қырлары: талапты, еңбекқор, терең ойлы, қанағатшыл, мейірімді, салауатты, әділ және ашық.

Осы Тұжырымдамалық негіздер білім берудегі халықаралық тенденцияларды, қазақ халқының дәстүрлі ерекшеліктері мен ұлттық дамуының өзекті қажеттіліктерін ескере отырып, білім беру саласындағы мемлекеттік саясатты іске асырудың бағыттарын, негізгі қағидаттары мен тетіктерін айқындайды.

2. Нормативтік құқықтық қамтамасыз ету

- 1995 жылғы 30 тамыздағы Қазақстан Республикасының Конституциясы;
- «Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы» Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 8 тамыздағы Заңы;
- «Білім туралы» 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңы;
- 2019 жылғы 27 желтоқсандағы «Педагог мәртебесі туралы» Заң;

- «Сапалы білім» Білімді ұлт» ұлттық жобасы (Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 726 қаулысы);
- «Ұлттық рухани жаңғыру» ұлттық жобасы (Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 724 қаулысы);
- «Балалардың әл-ауқатының индексін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің 2022 жылғы 1 ақпандағы № 21-ө Өкімі.
- Мемлекет басшысының «ЖАҢА ҚАЗАҚСТАН: ЖАҢАРУ ЖӘНЕ ЖАҢҒЫРУ ЖОЛЫ» Жолдауы (16 наурыз 2022 ж.);
- Мемлекет басшысының «Абай және ХХІ ғасырдағы Қазақстан» мақаласы (8 қаңтар 2020 ж.).

3. Қазақстандағы балалар мен жастарды тәрбиелеудің қазіргі жағдайы

Оқытудың, тәрбиенің және дамытудың бірлігі Қазақстандағы мемлекеттік білім беру саясатының негізгі қағидаттары ретінде танылады. Сонымен қатар, 2022 жылы өскелең ұрпақтың үйлесімді дамуы, бақытты балалық шағы және әл-ауқаты жылы деп белгіленді.

Бүгінгі күні еліміздің білім беру ұйымдарындағы тәрбие жұмысы «Рухани жаңғыру» бағдарламасы, сондай-ақ Мемлекет басшысының «Тәуелсіздік бәрінен қымбат» және «Абай және ХХІ ғасырдағы Қазақстан» бағдарламалық мақалалары шеңберінде жүзеге асып келеді. Білім алушыларды тәрбиелеуде құндылыққа бағдарланған тәсіл іске асырылады, ол мектеп климатында, мәдениетте, мінез-құлықта және қоршаған адамдармен қарым-қатынаста көрініс табады. Құндылыққа бағдарланған тәсіл шеңберінде келесі жобалар жүргізіледі: «Отбасы – орта мектеп», «Оқитын мектеп», «Дәстүр мен ғұрып», «Құқықтық сана – қауымға пана», «Еңбек – елдің мұраты», «Үнем – қоғам қуаты», «Ерте жастан экологиялық мәдениетті қалыптастыру», «Қоғамға қызмет», «Мектеп психологиялық және татуласу қызметі» және «Мектептегі бір күн».

Оқыту мен тәрбиелеудің біртұтастығы туған өлкенің тарихын, ұлттық мәдениетті, табиғатын, атрибуттарын, рәміздерін зерделеу, сондай-ақ ұлттық, мемлекеттік мерекелер және пәндердің мазмұны арқылы іске асырылады. Оқу процесінде білім алушыларда қазақстандық патриотизм, қоршаған адамдарға ізгі қарым-қатынас, ұлттық мақтаныш, ар-намыс-ұят, парыз, батылдық, жауапкершілік, шыншылдық сияқты адамшылық құндылықтар, ұғымдар және эстетикалық қасиеттер, талғамдар қалыптасады.

Тәрбие мен даму ерте жастан басталады. Сонымен қатар бала тәрбиесінде отбасының әл-ауқаты мен ата-ананың адамгершілік қасиеттерінің маңызы зор.

Мектеп білім берудің маңызды институттарының бірі бола отырып, қоғамның құндылық бағдарлары негізінде оқушылардың физикалық, психологиялық және әлеуметтік салауаттылығын қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады. PISA 2018 нәтижелеріне сәйкес, қазақстандық жасөспірімдердің

87%-ның өз өміріне көңілі толады. Олар тез тіл табыса алады, өздерін мектеп қауымдастығының бір бөлігі ретінде санайды және мектеп қабырғасында жалғыздық пен ыңғайсыздық сезімін сезінбейді. Сонымен қатар қазақстандық білім алушылар сабақтарда еңбекқорлық, сыныптағы тыныштық, тәртіп, ұйымшылдық секілді параметрлер бойынша тәртіптілер қатарында саналады.

Білімді ұлтты қалыптастыру мақсатында білім алушыларды балалар әдебиетін тұрақты оқуға және мектеп кітапханасына баруға тартуға арналған «Оқуға құштар мектеп» жобасы іске асырылуда. Қазіргі таңда жобаға 2,5 млн астам бала белсенділік танытуда. 2021 жылы Қазақстанда балалар мен жасөспірімдер оқуын қолдау мақсатында жалпы таралымы 120 мың дана балалар әдебиетінің 40 басылымы шығарылып, Республиканың мемлекеттік кітапханаларына ұсынылды.

Сыни ойлау, ақпараттық сауаттылық және топтық жұмыс дағдыларын дамыту мақсатында білім алушылар арасында дебаттық қозғалыс белсенді дамуда. Республикада 4 988 дебат клубы жұмыс істейді. 2021 жылы 5 мыңға жуық мектепшілік, ЖОО ішіндегі және ЖОО аралық студенттік турнирлер өткізілді.

Білім беру жүйесінің маңызды құрамдас бөлігі – қосымша білім беру. Қазақстан – посткеңестік кеңістікте инфрақұрылымды және қосымша білім алуға мемлекеттік тапсырысты сақтап қалған елдердің бірі. Қолжетімділікті қамтамасыз ету және қамту мақсатында жергілікті атқарушы органдар қосымша білім беруді жан басына қаржыландыруды енгізуде. Музыкалық, көркем, спорттық, техникалық және жаратылыстану бағытындағы бағдарламалар жүзеге асырылуда. PISA 2018 сәйкес, ең танымал бағыт – шығармашылық (мектептегі сабақтан тыс шығармашылық қызмет индексі – 2.0), ол ансамбльдер, оркестрлер немесе хорларды; мектеп спектакльдері мен мектеп мюзиклдерін; және арт-клубтарды қамтиды (ЭЫДҰ бойынша орташа мәні – 1.8).

Білім алушылар өзін-өзі басқаруға, әскери-патриоттық клубтарға, «Жас қыран», «Жас ұлан», «Жас сарбаз» балалар-жасөспірімдер қозғалыстарына және волонтерлік жобаларға белсенді қатысады. Қазақстандық білім алушылардың ата-аналары да дамыған елдермен салыстырғанда мектеп бастамаларын қолдауға көбірек тартылған. ҚР ата-аналарының жартысынан астамы мектептегі өзін-өзі басқаруға және мектептен тыс іс-шараларды өткізуге еріктілер ретінде қатысады, ал ЭЫДҰ елдерінде олардың үлесі 20%-ға жетпейді.

Назарбаев Зияткерлік мектептері ДББҰ мектептің тәрбие жүйесінің шекарасын кеңейтетін бірқатар әлеуметтік тәжірибелер мен бағдарламалар сәтті жүзеге асырылуда.

Балаларды кәсіби бағдарлау жұмыстарының маңызы ерекше. Бүгінгі таңда «Кәсіпкерлік және бизнес негіздері» курсы енгізілді (мектептердің 77,3%). «Атамекен» ҰКП оқушылар мен студенттердің тегін негізде білім алуы үшін «Атамекен академиясы» онлайн білім беру платформасын құрды.

Волонтерлік басым әлеуметтік салалардың бірі болып табылады. Еріктілердің республикалық фронт офисінің мәліметінше, Қазақстанда 491 ерікті үкіметтік емес ұйымдар мен 1658 бастамашыл топ тіркелген. 18 бен 29 жас аралығындағы жастардың 50%-дан астамы еріктілік қызметпен айналысады, оның ішінде 30%-дан астамының жасы 18 жасқа дейін.

Сонымен қатар, білім беру жүйесінде қоғамның назарын аударуды және шешуді қажет ететін мәселелер бар екенін айта кеткен жөн:

- *отбасының мәртебесі мен тәрбиелік әлеуетін төмендету*. Қазіргі уақытта қазіргі жастар отбасын құруға ұмтылмайды, олардың отбасылық-некелік қарым-қатынастар туралы түсінігі нашар. Елімізде жүргізіліп жатқан әлеуметтанулық зерттеулер жастардың отбасылық өмір мәселесінде құзыреттілігінің аздығын көрсетеді. Бірнеше жылдан бері ажырасулар санының өсу тенденциясы байқалды. Бір баласы бар ерлі-зайыптылардың ажырасу үлесі 2020 жылы 32%, екі және одан да көп балалылар – 33% құрады. Елімізде 973 616 толық емес отбасы тіркелген. Бұл жағдайлар балалардың әлеуметтік-психологиялық жағдайына кері әсерін тигізеді. Кәмелетке толмағандардың өз-өзіне қол жұмсауының алдындағы факторларға бірінші кезекте жалғыздықты сезіну, отбасындағы қиын материалдық жағдай, туыстарымен жанжал, ата-анамен жанжал, ата-анасының ажырасуы, жазадан қорқу сияқты факторлар жатады.

Жалпы алғанда, елімізде жыныстық қатынастың ерте басталуы, түсік жасату мен жыныстық жолмен берілетін аурулардың өршуі, соған байланысты репродуктивті денсаулықтың нашарлауы байқалады.

Халықаралық салыстырмалы талдауларға сәйкес, ата-аналардың эмоционалды қолдауы қазақстандық жасөспірімдерінің оқуға төзімділігіне оң әсер етеді. Дегенмен, Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы жүргізген әлеуметтік зерттеу ата-аналардың жартысынан көбі өз балаларына жеткілікті уақыт бөлмейтінін, мектеп ортасына деструктивті діни ағымдардың енуінің алдын алу бойынша педагог-психологтың кеңесіне мұқтаж екенін, сондай-ақ балалардың ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін қосымша көмек қажет екендігін көрсетті.

Ата-аналардың зияткерлік және оқу сауаттылығы да төмен. Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Қазақстан стратегиялық зерттеулер институты 2020 жылы жүргізген республикалық әлеуметтанулық зерттеу нәтижелеріне сәйкес, некеде тұратын әрбір екінші респондент ешқашан кітап оқымайды. Кішкентай және ересек балалары бар кітап оқымайтын ата-аналардың үлесі өте жоғары: отбасында 4 және одан да көп баласы барлар - 43,7%; бір баласы барлар - 53,7%; кәмелетке толған балалары бар ата-ананың үлесі - 56,3%.

Бұл деректер оларды анықтайтын жағымсыз факторларды жеңу қажеттілігін көрсетеді:

- *оқу үдерісінде оқыту мен тәрбиелеудің алшақтығы*

Білім туралы Заңға сәйкес тәрбие бағдарламалары білім беру процесінің құрамдас бөлігі болып табылады және білім алушылардың адамгершілік, зияткерлік, мәдени, дене бітімі дамуындағы және кәсіби құзыреттілігін қалыптастыруға бағытталған. Дегенмен, қазіргі уақытта оқыту мен тәрбиелеу ортақ білім беру мақсаты төңірегінде топтастырылмағанын айта кеткен жөн. Тәрбие жұмысын білім мазмұнынан тыс қарастыру оқу-тәрбие мақсатынан алшақ көптеген іс-шараларды жүзеге асыруға әкеледі («іс-шаралар іс-шаралар үшін» қағидаты).

- *тәрбие институттарының өзара әлсіз байланысы*

Білім беру ұйымдарында тәрбие процесін ұйымдастыруды және үйлестіруді мектеп директорлары, директордың тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасарлары, сондай-ақ тәлімгерлер, сынып жетекшілері жүзеге асырады. Алайда білім беру ұйымдарында тәрбие жұмысына жауапты мамандардың міндеттері мен құзыреттерінің аражігі ажыратылмаған. Сонымен қатар, тәрбие жұмысының тиімділігін бағалау критерийлері мен оларды мониторингілеу тетіктері жоқ. Тәрбие шеңберінде, оның ішінде қашықтықтан білім беру жағдайында мектептің, отбасының, қосымша білім беру ұйымының, қоғамдастықтың және мемлекеттік органдардың өзара байланыс тетіктері айқындалмаған. Сырт ұйымдар әзірлеген тәрбие бағдарламаларының мазмұны сараптамадан өтпейді және білім алушылардың жас және психологиялық ерекшеліктеріне сәйкес келе бермейді. Тәрбие жұмысының жоспарын құруда аймақтық ерекшеліктер, білім беруді ұйымдастырудың ерекшеліктері мен оқушылардың қажеттіліктері тиісті деңгейде ескерілмейді. Жалпы, білім беру ұйымының тәрбие жұмысында кешенді тәсіл байқалмайды.

- *педагогтердің тәрбие саласында біліктілігінің төмендігі.* Бүгінгі әлеуметтік желілерге контент-талдау кейбір педагогтердің педагогикалық әдепті сақтамайтынын және өскелең ұрпақты тәрбиелеудегі рөлін түсінбейтінін көрсетеді.

- *балалар мен жасөспірімдерді қосымша біліммен қамтылу мәселелері*

Балалар мен жасөспірімдерге қосымша білім беру білім беру ұйымдарында және мектептен тыс ұйымдарда жүзеге асырылады. Бүгінгі күні балалар үйірмелер және секциялармен толыққанды қамтылмай отыр (66,9%). Балалар тұратын жерден жақын орналасқан мектептен тыс ұйымдар мен тегін үйірмелер жеткіліксіз. Қосымша білім беру ұйымдарында ерекше білім беруді қажет ететін балалар үшін кедергісіз жағдайлар жасалмаған (қамту – 5 841). Мектептен тыс ұйымдардың материалдық-техникалық базасының нашар жабдықталуы (материалдық жарақтандыру – 64,8%, ауылда – 52%, оның ішінде ауылда - 26,7%) балаларды қосымша біліммен қамтуға (қамту – 66,9%) кедергі келтіреді. Сонымен қатар, білікті кадрлардың тапшылығы (2,5 мың адам), олардың цифрлық сауаттылығының төмендігі, музыка және өнер мектептерінің білім беру бағдарламаларының жоқтығы, біліктілікті арттырумен жеткіліксіз қамтылуы (қамту жылына – 2,5 мың, қажеттілік – 3,8 мың адам) сапалы қосымша білім берумен қамтуға ықпал етпейді. Жоғары оқу орындарына

түсерде білім алушылардың сабақтан тыс жетістіктері мен қоғамдық белсенділігін ескеру тетіктері қарастырылмаған.

- *буллинг, зорлық-зомбылық және суицид мәселелері.* Қазақстандық білім алушылар ЭЫДҰ елдеріндегі құрдастарына қарағанда (орта есеппен 23%) буллингке жиі ұшырайды (32%). Мұны Сандж балаларды қорғау орталығының 2018 жылғы зерттеуі де растайды: Қазақстанда орта есеппен балалардың 12,4%-ы құрдастар мен үлкенірек балалар тарапынан эмоционалдық және физикалық зорлық-зомбылыққа ұшырайды. ЮНИСЕФ-тің мәліметінше, балалардың жартысынан көбі виртуалды зорлық-зомбылық, дінді насихаттау және суицид жағдайларын бастан кешірген және әлеуметтік желілерде танысуға оң көзқараспен қарайды. Ресми деректерге сәйкес, 2020 жылы елімізде жастар арасында 143, балалар арасында 306 суицид оқиғасы тіркелген.

- *салауатты өмір салты мәдениетінің төмендігі.* Жастар арасында денсаулық ең басты құндылық ретінде бағаланбайды. Темекі шегу көрсеткіші бойынша Қазақстан 127 елдің ішінде 41-орында: елдің әрбір төртінші тұрғыны темекі тартады, оның 66 пайызы 15 пен 35 жас аралығындағы жастар. Статистикаға сәйкес, темекі тұтыну Қазақстандағы өлім мен мүгедектікке алып келетін 10 жетекші факторлардың бірі болып табылады.

- *жастарға кәсіптік бағдар берудің жеткіліксіз дамуы.* Жастардың табысты әлеуметтенуі өзінің кәсіби траекториясын саналы түрде таңдау арқылы ғана жүзеге асады. Бүгінде еңбекке жарамды халықтың 60 пайызы өз мамандығы бойынша жұмыс істемейді. Мектеп оқушыларының 87%-ы мамандықты ата-ана мен мектеп мұғалімдерінің ықпалымен таңдайды. Сонымен қатар, ата-аналардың 75%-ы балаларының қандай мамандықты таңдағысы келетінін білмейтінін мойындайды. Мектеп оқушылары мен олардың ата-аналарының көпшілігінің еңбек нарығында сұранысқа ие мамандықтар туралы түсініктері жоқ.

4. Тәрбиенің қазіргі заманғы трендтері

Жаһандық өзгерістер жағдайында білім сапасы елдің экономикалық өсуі мен тұрақты дамуының басты факторы болып табылады. Білім берудің заманауи парадигмасында білім сапасы балалардың әл-ауқаты тұжырымдамасына негізделіп, кеңірек түсініледі.

Баланың әл-ауқаты тұжырымдамасы білім беру, әлеуметтік-экономикалық және әлеуметтік-мәдени параметрлерді ескереді және өмір сүру деңгейі, елдің экономикалық әлеуеті, қоғамның ұтқырлығы, оның тұрақты өзгерістерге бейімделу қабілеті сияқты жаһандық категориялармен сәйкес келеді.

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың «Халық бірлігі мен жүйелі реформалар – ел игілігінің берік іргетасы» атты Қазақстан халқына Жолдауында азаматтардың әл-ауқаты 2025 жылға дейін Қазақстанның ұлттық басымдығы болып жарияланды.

Бұл Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымының көзқарасына сәйкес келеді. Оған сәйкес қоғамның әл-ауқаты барлық мемлекеттерді біріктіретін ортақ мақсат болып табылады. ЭЫДҰ «Білім беру компасы - 2030» білім алушылар өз әлеуетін ашып, өз елдері мен планетасының әл-ауқатына үлес қосу үшін қажет білім, дағдылар, көзқарастар мен құндылықтарды анықтайды.

ЮНИСЕФ мәліметтері бойынша «балалардың әл-ауқаты» ұғымы бірқатар көрсеткіштерді қамтиды: материалдық әл-ауқат; денсаулық және қауіпсіздік жағдайы; білім беру; отбасындағы және құрдастарымен қарым-қатынас; мінез-құлық тәуекелдері; балалар мен жасөспірімдердің өздерінің әл-ауқатын субъективті қабылдауы. Біріккен Ұлттар Ұйымының Тұрақты даму мақсаттары (SDG 4) барлығы үшін қауіпсіз, зорлық-зомбылықсыз, инклюзивті және тиімді оқу ортасын құрудың маңыздылығын көрсетеді.

Мектептің сапасы АҚШ-тың «Әрбір оқушы табысқа жетеді» (Every Student Succeed Act) Федералдық заңының бес көрсеткішінің бірі болып табылады. Ол студенттер мен мұғалімдердің қатысуы, оқушылардың жобалық іс-шараларға және қосымша білім алуға қолжетімділігі, мектеп климаты және мектептердегі физикалық қауіпсіздік туралы мәліметтерді қамтуы мүмкін. Әрбір мемлекет бұл көрсеткіштерді өзінің ерекшеліктері мен қажеттіліктеріне бейімдеуге құқылы.

ЮНЕСКО «Бақытты мектеп! Азия-Тынық мұхиты аймағындағы білім алушылардың әл-ауқатының негізі» баяндамасында бақытты мектеп ортасын құрудың үш маңызды бағытын атап көрсетеді: «Бірге өмір сүруді үйрену!», «Болуды үйрену!» және «Позитивті психология!».

Сонымен қатар, қазіргі заманда құндылық көзқарасты жүзеге асырудың және ұлттық білім беру жүйесінде тәрбиелік қызметті күшейтудің маңызы артып келеді.

ЭЫДҰ жаһандық құзыреттері шеңберінде адамның қадір-қасиетінің және мәдени әртүрліліктің құндылығы сияқты құндылықтар қарастырылады.

БҰҰ-ның тұрақты даму мақсаттары жаһандық азаматтық мен тұрақты даму мақсатында білім беруді басым құндылықтар ретінде анықтайды.

Еуропа Кеңесінің демократиялық мәдениет үшін құзыреттілік шеңбері адам қадір-қасиеті мен адам құқықтарын құрметтеу, демократия, әділдік, адалдық, теңдік және заң үстемдігі, мәдени әртүрлілікке ашықтық сияқты құндылықтарды қамтиды.

Сингапурдың оқу бағдарламасы құзыреттіліктер қамқорлық, адалдық, құрмет, төзімділік, жауапкершілік және үйлесімділік құндылықтарына негізделуі керек екенін атап көрсетеді. Оқу бағдарламасына «Мінез және азаматтық тәрбие» сияқты нақты пән енгізілген.

Қытай мәдениетінің пәлсапасына сүйенетін Гонконгтың оқу бағдарламасында құндылықтарға негізделген тәрбие толыққанды білім берудің маңызды элементі ретінде танылады. Білім беру мазмұнынан бөлек құндылықтарға негізделген тәрбие адамгершілік және азаматтық тәрбие,

зияткерлік даму, қоғамға қызмет ету, физикалық және эстетикалық даму, кәсіптік бағдар беру сияқты тәжірибелер арқылы беріледі. Басым құндылықтар ретінде «Табандылық», «Басқаларды құрметтеу», «Жауапкершілік», «Ұлттық бірегейлік», «Адалдық», «Басқаларға қамқорлық», «Заңға бағыну», «Эмпатия» және «Еңбекқорлық» белгіленген.

Шотландиялық оқу бағдарламасының білім беру мақсаттары оқушының төрт қабілеті ретінде анықталады: табысты оқушы, сенімді тұлға, тиімді қатысушы және жауапты азамат. Білім беру мақсаттарына жету оқу-тәрбие үдерісі, пәнаралық байланыс, мектеп ұжымының өмірі мен оқушылардың жеке жетістіктеріне жағдай жасау арқылы жүзеге асады.

Жалпы алғанда, әлемде терминологияның айырмашылығына қарамастан, құрмет, теңдік, әділдік, жауапкершілік, жаһандық, мәдени әртүрлілік, еркіндік, толеранттылық және демократия сияқты негізгі құндылықтар ортақ болып келеді.

5. «Толық адам» тұлғасын тәрбиелеудің ұлттық моделі

Тәрбиеге жаңаша көзқарас қазақ халқының дәстүрлі мәдениетіне және балалардың жан-жақты дамуы мен әл-ауқаты сияқты заманауи теорияларға негізделеді. Қоғамның және тұтастай мемлекеттің әл-ауқаты балалардың әл-ауқатына байланысты болғандықтан, мұның стратегиялық маңызы бар.

Балалардың толыққанды дамуы олардың әл-ауқатын қамтамасыз етудің алғышарты ретінде қарастырылады. Бұл көзқарас Абай Құнанбайұлының «Толық адам» тұжырымдамасы арқылы берілген қазақ халқының рухани мұрасын ескереді. Балаларды, жасөспірімдерді және жас ұрпақты тәрбиелеудің жаңа үлгісінің негізі болып табылатын Абайдың «Толық адам» тұжырымдамасы ЭЫДҰ-ның «Білім мен дағдының болашағы 2030» жобасы аясында айқындалған үш тұғырға сәйкес келеді. Олар танымдық және моральдық-этикалық негіздері, сондай-ақ денсаулық негіздері. Абайдың пікірінше, толыққанды дамыған тұлға ақыл-ойы таза (танымдық құзыреттіліктер), жүрегі таза (әлеуметтік-эмоционалдық құзыреттіліктер) және қуатты (салауатты өмір салты). Қазақтың белгілі ақыны, ағартушы-педагог Мағжан Жұмабаевтың тән, ақыл, сұлулық, мінез-құлық тәрбиесі туралы ойлары «Толық адам» тұжырымдамасын байыта түседі.

«Толық адам» тұжырымдамасы бойынша білімді адамның сегіз қасиеті болуы керек («Сегіз қырлы»). Олар Абай шығармаларында анық айқындалған: талапты, еңбекқор, жауапты, саналы (қанағат), мейірімді (рақым), салауатты (дене тәрбиесі), әділ және ашық.

«Толық адамның» қалыптасуын тек тұтас экожүйе қамтамасыз етеді.

Экологиялық жүйелер теориясына сәйкес балалардың әл-ауқаты баланың даму кезеңдерінде жасалған қолайлы жағдайлардың салдары болып табылады.

Бала тәрбиесіне ең алдымен отбасының әл-ауқаты ықпал етеді. Балаларға көңіл бөлу, олардың айтқанына құлақ түру және психологиялық қолдау көрсету

- балалардың психологиялық әл-ауқатының маңызды көрсеткіштері. Балабақша қабырғасында баланың өзіндік дүниетанымы мен қарым-қатынас дағдылары қалыптасады. Мектептің, техникалық және кәсіптік және жоғары оқу орындарының тәрбиелік ортасы білім алушылардың физикалық, психологиялық және әлеуметтік салауаттылығын қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады.

Абайдың «Толық адам» тұжырымдамасы тұлғаның толыққанды дамуын білдіреді. Оның бойында мынадай мінез-құлық қасиеттері бар:

Талапты – айқын да нақты мақсат қою, оған жетуге ұмтылу;

Еңбексүйгіштік, еңбекқорлық – еңбекке деген сүйіспеншілік, өзінің және өзгенің еңбегін бағалау, креативті;

Жауапты – өз сөзі мен іс-әрекеті үшін жауапкершілікті ала білу;

Мейірімді – жанашыр, басқаларға жақсылық жасау, жанашырлық таныту;

Ашық - шынайы, жаңа сынақтарға ашық

Әділ – ар-ождан мен шындық үшін әрекет ету қабілеті

Дені сау – салауатты өмір салтын ұстанатын адам.

Тұжырымдаманы іске асыру келесі қағидаттарға негізделеді:

- ұлттық құндылықтардың басымдығы қағидаты;

- оқыту, тәрбиелеу және дамытудың бірлігі қағидаты;

- оқушылардың жеке және тұлғалық дамуы мен өзін-өзі дамытуын педагогикалық қамтамасыз ету қағидаты;

- үздіксіздік қағидаты;

- табиғи даму ерекшеліктеріне сәйкестік қағидаты.

Тәрбие қызметінің нысандары мен түрлері. Мектептің тәрбие жүйесі педагогтердің, білім алушылардың, олардың ата-аналарының өзара қарым-қатынасының сипатын айқындайтын және олардың бірлескен қызметінің барлық түрлерін (оқу, оқудан тыс, мектептен тыс) жалпы құндылықтар мен тәрбие мақсаттары төңірегінде біріктіретін орнықты экожүйе болып табылады.

Мектептің тәрбие жүйесі "жоғарыдан" емес, білім беру үдерісіне қатысушылардың барлығының күшімен жасалады.

Әрбір мектеп жергілікті қоғамдастықтағы рөлін ескере отырып, өзінің миссиясы мен даму стратегиясын, сондай-ақ тәрбие жүйесінің үлгісін айқындайды.

Тәрбие жүйесінің үлгісін әзірлеуге білім беру үдерісінің барлық қатысушылары қатысады.

Тәрбие жүйесінің үлгісі білім алушылардың мүдделері мен қажеттіліктерін, сондай-ақ мектеп орналасқан аймақтың әлеуметтік-экономикалық және мәдени ерекшеліктерін көрсетуі тиіс жүйе құраушы қызмет төңірегінде құрылады.

Тәрбие жүйесінің үлгісін әзірлеу кезінде «Толық адамның» бейнесіне назар аудару қажет. Толық адамның сегіз қасиеті: талапты, еңбекқор, жауапты, қанағатшыл, саналы, мейірімді, саламатты, әділ және ашық.

Құндылықтарға негізделген тәрбие жүйесінің жаңа үлгісі бойынша бір күнтізбелік айды мінездің белгілі бір қасиетіне арнау оңтайлы болуы мүмкін. Бұл бүкіл мектеп қоғамдастығына бір мақсат төңірегінде топтасуына мүмкіндік береді және оған жетуде түрлі әдіс-тәсілдерді пайдалануға - оқу мен оқудан тыс іс-әрекеттің мүмкіндіктерін, мектептің білім беру кеңістігін, сондай-ақ ата-аналарды тартуға – мүмкіндік береді.

Тәрбиенің тұжырымдамалық негіздері тәрбие іс-әрекетінің келесі формалары мен түрлерін ажыратады: мектепшілік іс-шаралар, мұғалімнің өнегесімен тәрбиелеу, сабақ барысында оқыту мен тәрбиелеуді біріктіру, сабақтан тыс іс-шаралар, оқушылардың өзін-өзі басқаруы, ата-аналармен өзара әрекеттесу.

Жағымды білім беру ортасы. «Толық адамның» қалыптасуы тек жағымды білім беру ортасында ғана мүмкін. "Жағымды білім беру ортасы" ұғымы мектеп климаты, мектеп мәдениеті және мектеп өмірі сияқты ұғымдармен байланысты.

Позитивті мектеп климаты оқушылардың психоэмоционалды әлауқатына, олардың оқуға деген көзқарасына, пәндерге деген қызығушылығына және оқуға деген ынтасына оң әсер етеді.

Ол физикалық, эмоционалды, әлеуметтік қауіпсіздік сезімін қамтамасыз ететін нормалар мен құндылықтардан тұрады, осылайша оқушылардың оқуы мен жеке дамуына ықпал етеді, қоғамның толыққанды мүшелерін өсіруге көмектеседі.

Жағымды білім беру ортасында білім алушыларды әлеуметтендіру арнайы іс-шараларға пассивті қатысу арқылы емес, мектептің күнделікті өміріне білім алушының белсенді қатысуы арқылы жүзеге асырылады, бұл білім алушының жеке тәжірибесін байыта түседі.

Жалпы мектептік іс-шаралар. Тәрбие жұмысының құрамдас бөлігі жалпы мектептік іс-шаралар болып табылады. Жалпы мектептік іс-шаралардың идеялық-құндылық мазмұны білім алушылардың қажеттілігін, мектеп ерекшеліктерін, сондай-ақ мемлекеттік саясат қағидаттарын басшылыққа алады. Жалпы мектептік іс-шараларға мыналар кіреді:

- мемлекеттік және ұлттық мерекелерге байланысты іс-шаралар;
- елдегі атаулы күндер мен маңызды оқиғаларға арналған іс-шаралар;
- оқу жылының басталуына, аяқталуына арналған салтанатты іс-шаралар;
- оқушылар мен педагогтарды олимпиадалардағы, спорттық және шығармашылық конкурстар мен жарыстардағы жетістіктері үшін марапаттау рәсімінің жеңімпаздары;
- оқушылар мен педагогтардың бастамасы бойынша ұйымдастырылған флешмоб акциясы;
- мектептегі әлеуметтік және қайырымдылық жобаларға арналған іс-шаралар;

- отбасылармен және мектеп серіктестерімен бірлесіп өткізілетін іс-шаралар;
- білім алушылар мен педагогтардың қатысуымен көшпелі іс-шаралар.

Төменде көрсетілген жеке қасиеттері бар мектепішілік іс-шараларды жоспарлаудың мысалы келтірілген:

Қыркүйек - "Білімнің салтанат құруы" (талапты)

Бұл айда білім алушылар өзіндік тиімділік пен өзін-өзі басқару туралы үйренеді, жоспарлау дағдыларын дамытады.

Ұйымдастыру формасы: оқу іс-әрекеті кезінде қалыптастырушы бағалау арқылы; жобалық тәсіл; отбасылық квесттер.

Қазан - "Жақсылық жаса!"(мейірімді)

Бір ай ішінде білім алушылар эмпатия, жанашырлық және ізгіліктің не екендігі туралы үйренеді.

Ұйымдастыру нысаны: қоғамға қызмет ету (волонтерлік және қайырымдылық жобалар), "Шаңырақ"жобасы.

Қараша – "Ұлттық валюта - ұлттық құндылық" (еңбекқор)

Бір ай бойы білім алушылар халықтардың, оның ішінде қазақ халқының тарихын зерделейді; Тәуелсіздіктің құндылығын, қоғамдағы адал еңбек қызметінің маңыздылығын талқылайды. Оқу-тәрбие үрдісінде педагогтар білім алушылардың қаржылық сауаттылығы мен кәсіпкерлік дағдыларын дамытады.

Ұйымдастыру нысаны: стартап жобалар конкурсы (Pitchday), зияткерлік конкурстар, бизнес өкілдерімен, әлеуметтік кәсіпкерлермен кездесу.

Өнегемен тәрбиелеу. Абай айтқандай, «Адамның адамгершілігі жақсы ұстаздан болады». Білім алушылар үлкендердің іс-қимылын, сөйлеген сөзін үнемі бақылап, белгілі бір құндылықтар мен мінез-құлық нормаларын бойына сіңіреді.

Педагогтің өнегесі арқылы тәрбиелеу күнделікті оқу-тәрбие үдерісінде өзінің іс-қимылы мен сөйлеген сөзіне тұлғалық қасиеттері, мамандыққа құштарлығын, балаға сүйіспеншілігін білім алушыларға белгілі бір құндылық бағдарларын, моральдық қасиеттер мен көзқарастарды қалыптастыруды білдіреді. Заманауи зерттеулер тиімді білім беру жүйелері, ең алдымен, мұғалімнің құндылықтар мен жалпы мінез-құлық нормаларына деген адалдығына байланысты екенін көрсетеді.

Осыған байланысты педагогтер педагогикалық этиканы – педагог мәртебесі туралы Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген педагогтердің мінез-құлық нормаларын сақтауы тиіс. Педагогикалық этика заңдылық, адалдық, жауапкершілік, адамның ар-намысы мен қадір-қасиетін құрметтеу қағидаттарына негізделген. Мұғалім өзінің үлгісімен модельдеуі керек:

- жоғары азаматтық жауапкершілік;

- айналасындағылардың жеке басына құрмет;
- әлеуметтік ортада оң қарым-қатынас құра білу;
- білім алушыларға психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету;
- бірлескен қызмет процесінде білім алушылардың өз еңбегі мен еңбегінің нәтижелерін бағалау білігі;

- кәсіби құзыреттер;

- тұрақты өзін-өзі рефлексия және үздіксіз өзін-өзі дамыту.

Мұғалімнің үлгісімен тәрбиелеу сөйлеу мәдениеті, киім мәдениеті, жұмысқа деген көзқарас, сыныптағы, мектептегі, қоғамдағы және әлеуметтік желілердегі мінез-құлық арқылы көрінеді.

Сабақ барысында оқыту мен тәрбиелеуді біріктіру. Білім берудің бірыңғай мақсаты-білім алушының тұлғасын тәрбиелеу, оқыту және дамыту. Оқыту мен тәрбиелеудің интеграциясы келесі өзара байланысты компоненттерді білдіреді:

- педагогтер мен білім алушылардың мінез-құлқының белгілі бір нормаларын модельдеу;

- оқу-тәрбие үрдісінде табандылыққа, табандылыққа тәрбиелеу;

- әр сабақты жоспарлау кезінде тәрбие мақсатын қосу;

- көшбасшылық қасиеттерді, өзін-өзі көрсету дағдыларын, сыни ойлауды дамыту үшін тиімді педагогикалық әдістерді қолдану;

- оқу-тәрбие үрдісінде құндылықтарды жүзеге асыру;

- пәнаралық байланысты пайдалану;

- коммуникативтік, шығармашылық және танымдық іс-әрекет арқылы білім алушының эмоциялық саласын дамыту.

Сабақтан тыс қызмет. Сабақтан тыс қызметтер - білім беру ұйымдарындағы тұтас оқу-тәрбие процесінің құрамдас бөлігі, үлгілік оқу жоспарымен айқындалатын оқу жүктемесінен тыс іске асырылатын білім алушылардың бос уақытын ұйымдастыру нысандарының бірі. Сабақтан тыс қызметтердің әртүрлі формалары студенттердің рухани-адамгершілік, азаматтық-патриоттық, көркемдік-эстетикалық, еңбек және дене тәрбиесін жүзеге асыруды қамтамасыз етеді.

Сабақтан тыс іс-шаралар танымдық емес және шығармашылық қабілеттерін, креативті ойлауын, салауатты өмір салтын дамытуға, сондай-ақ жобалық оқытуды, Әлеуметтік, волонтерлік және мәдени іс-шараларды ұйымдастыру, театрларға, музейлерге және елдің мәдени және туристік көрікті жерлеріне бару арқылы кәсіби өзін-өзі анықтауға ықпал етеді.

Балалардың тұратын жерінен және тегін мектеп үйірмелерінен қадамдық қолжетімділікте білім алушылардың оқудан тыс қызметін ұйымдастыру үшін жағдай жасау маңызды.

Сынып жетекшісі сабақтан тыс уақытта, оның ішінде орта білім беру ұйымдарында және мектептен тыс ұйымдарда қосымша білім беру жүйесі арқылы білім алушылардың әр түрлі іс-әрекетіне қатысуды ынталандырады және есепке алады.

Сыныптан тыс жұмыстарды ұйымдастырудың бір түрі-сынып сағаттары. Қазіргі уақытта білім алушыны дәстүрлі форматтағы сынып сағатымен қызықтыру қиын. Сынып сағаттарының нысандары: дебаттар, жарыстар, топтық жұмыстар, тренингтер, эсселер, сұхбаттар, қонақтармен кездесулер (ата-аналар, мектеп қызметкерлері, түлектер, танымал тұлғалар) болуы мүмкін.

Сынып сағаттарын өткізу жоспарларын әзірлеу кезінде сынып жетекшісі білім алушылардың қажеттіліктері мен мүдделеріне бағдарлануы тиіс.

Ата-аналармен өзара әрекеттесу. Отбасы, мектеп және қоғам жас ұрпақты тәрбиелеуге бірдей жауап береді. Біздің елімізде үш жасқа дейінгі мектеп жасына дейінгі балалар негізінен үйде ата-аналарының, туыстарының күшімен тәрбиеленеді. Алайда, балабақшалар мен балалар топтарындағы балалар қарым-қатынастың баға жетпес тәжірибесін алатындығын, баланың әлеуметтенуін атап өткен жөн. Ең бастысы-тәрбиешілер мен ата-аналардың баланың қиындықтары мен қуаныштары, жетістіктері мен сәтсіздіктері туралы өзара әрекеттесуі. Сондықтан баланың әлеуметтік ұйымда болған алғашқы күндерінен бастап "бала – ата - ана-тәрбиеші" үшбұрышының өзара әрекеттесуін дұрыс құру маңызды. Серіктестік қарым-қатынаста ата-ана мен тәрбиеші балаға басқалармен өмір сүруге және ойнауға, айналасындағыларды білуге, өз сезімдерін, тілектерін жеңуге, қарым-қатынас дағдыларын, қарым-қатынас дағдыларын, балаларды әлеуметтендіру дағдыларын дамытуға көмектесу үшін барлық күш-жігерін бағыттайды. Ең бастысы, ата-ана мен тәрбиеші бірге баланың жеке басын мақсатты түрде қалыптастырады және олардың арасында сенімді қарым-қатынас болады.

Мектеп пен отбасының өзара әрекеті –бұл мұғалімдер мен ата-аналардың бірлескен іс-әрекеті мен қарым-қатынас процесінде өзара байланысы. Қоғам дамуының қазіргі кезеңінде отбасылық құндылықтардың жоғалуы тәрбиенің негізгі мәселелерінің біріне айналды, сондықтан мектеп пен отбасы арасындағы ынтымақтастық білім берудің стратегиялық бағыттарының бірі болып табылады. Мұғалімдердің негізгі міндеттері-отбасын жан-жақты зерттеу. Мұғалім ата-аналарға жайлы жағдай жасауға, отбасындағы балаға микроклимат жасауға көмектесуі керек, сонымен қатар оның функциясына баланың өміріндегі отбасылық тәрбиенің рөлі туралы түсіндіру жұмыстары кіреді. Ата-аналарға жеке тұлғаның моральдық қасиеттері тек отбасылық ортада қалыптасуы мүмкін екенін жеткізу маңызды. Сондықтан әр ата-ана әрқашан құндылықтардың эталоны болып қалуы керек. Ата-аналар мен мұғалімдер пікірлестер тобы болуы керек.

Отбасылар құрамы жағынан да, әл-ауқаты жағынан да өте ерекшеленеді, сондықтан отбасымен дұрыс қарым-қатынас мұғалімнің шеберлігіне, оның аналитикалық дағдыларына, ата-аналармен және баламен қарым-қатынастың дұрыс әдістері мен құралдарын таңдау қабілетіне байланысты.

Ата-аналардың психологиялық-педагогикалық білімін отбасымен жұмыс істеудің келесі формалары арқылы ұйымдастыруға болады:

- ата-аналар университеттері;
- конференциялар;
- кездесулер, әңгімелер;
- жеке және тақырыптық кеңестер;
- дөңгелек үстел;
- тренингтер.

Ата-аналар университетіндегі сабақтар әртүрлі болуы мүмкін: конференциялар, сұрақтар мен жауаптар сағаты, дәрістер, вебинарлар, семинарлар, ата-аналар алаңы.

Қазіргі жағдайда ата-аналар жиналысын жаңа форматта, оның ішінде қашықтықтан білім беру жағдайында өткізу қажеттілігі пісіп-жетілді. Мысалы, ата-аналар жиналысын ұйымдастырған кезде әр пән мұғалімімен жеке кездесулер өткізу қажет. Бұл критериалды бағалау мақсатына сәйкес келеді, онда мұғалімдер мен ата-аналар білім алушының жеке даму траекториясын құру үшін ынтымақтасады.

Ата-аналар конференцияларының тақырыптары

1. Сіздің балаңыз-мектеп оқушысы. Бірінші сынып оқушыларының күн тәртібі.
2. Отбасы дәстүрлері-өмірдің адамгершілік заңдары.
3. Баланың отбасындағы, мектептегі, қоғамдағы құқықтары мен міндеттері.
4. Компьютермен байланыс мәдениеті.
5. Кітап және оның бала өміріндегі рөлі
6. Жаман әдеттер және олармен қалай күресуге болады.
7. Енді балалар емес, бірақ ересектер де емес.
8. Жыныстық айырмашылықтар және жыныс мәселелері.
9. Балалар арасындағы суицид себептері.
10. Ата-анасы ажырасқан кезде.
11. Жақсы ата-аналар. Олар қандай?
12. Бос уақыт және білім алушылардың хоббиі.

Ата-аналарға арналған кеңес берудің үлгі тақырыбы

Бала оқығысы келмейді. Оған қалай көмектесуге болады?

Баланың жады нашар. Оны қалай дамытуға болады?

Отбасындағы жалғыз бала. Оны қалай дұрыс тәрбиелеу керек?

Балаларды көтермелеу және жазалау. Олар қандай болуы керек?

Ұялшақ бала. Ұялшақтық мәселелері және оны жеңу жолдары.

Достар. Кімді нағыз дос деп санауға болады?

Ата-аналармен бірлескен іс-шаралар

Наурыз " мерекесін тойлау;

"Ата-анамның мамандығы", "Әкемнің қызығушылығы мен қызығушылығы әлемі", "Аналардың хоббиі", "Балалар мен теледидар"сынып сағаттары;

спорттық жарыстар.

Мұғалімдер мен отбасылардың ынтымақтастығы — бұл білім беру мақсаттарын бірлесіп анықтау, алдағы жұмысты, оның нәтижелерін бірлесіп жоспарлау.

Білім алушылардың өзін-өзі басқаруы

Білім беру ұйымының жұмыс істеуінің қазіргі жағдайында білім беру ұйымын демократиялық басқару үшін жағдайларды қамтамасыз етуге байланысты мәселелер туындайды. Бұл тек басшы мен педагогикалық кеңес қана емес, сонымен бірге білім беру процесінің толық субъектілері ретінде студенттер шешім қабылдауға қатысады және білім беру ұйымы ұсынатын қызметтердің сапасына әсер етеді деп болжайды.

Мектептегі өзін-өзі басқаруға қатыса отырып, студенттер мен мұғалімдер бірлесіп жұмыс істеуге үйренеді, маңызды мәселелерді шешуде толық серіктес болады.

Мектептегі өзін-өзі басқаруға қатысу білім алушылардың азаматтық белсенділік дағдыларын, әлеуметтік құзыреттілік, азаматтық жауапкершілігін дамытады.

Мектептің өзін-өзі басқару міндеттері:

- білім алушылардың қабілеттері мен қызығушылықтарын дамыту үшін жағдай жасау;
- білім алушыларға білім беру ұйымын басқаруға қатысуға мүмкіндік беру;
- білім алушылар үшін әлеуметтендіру үшін кеңістік құру;
- әрбір білім алушыны білім беру ұйымының қоғамдық өміріне тарту;
- өзіндік ойлау мен өзіндік сана-сезімді, көшбасшылық мінез-құлық дағдыларын, ұйымдастырушылық білімді, іскерлікті, ұжымдық және басшылық қызмет дағдыларын дамыту.

6. Күтілетін нәтижелер

Қазақстан Республикасында Тәрбиенің тұжырымдамалық негіздерін іске асыру:

- қазақстандық қоғамның құндылықтары мен басымдықтарына негізделген қазақстандық тәрбие моделін құру;
- ресурстардың бағыты мен шоғырлануы және бүкіл қоғамды өскелең ұрпақты тәрбиелеу және әлеуметтендіру міндеттерін іске асыруға жұмылдыру;
- жеке тұлғаны оқыту, тәрбиелеу және дамыту мақсаттарын біріктіру;
- Қазақстандағы балалар мен жастардың барлық санаттарын тәрбиелеу мен әлеуметтендірудің бірыңғай жүйесімен қамту;
- балалар мен жастардың психологиясына, мінез-құлқына, әлеуметтік қарым-қатынас ортасына әсер ететін жағымсыз факторлардың алдын алу;

- салауатты өмір салтын адамзат қоғамының заманауи тренді ретінде насихаттау.

**Үздіксіз білім беру жүйесіндегі тұлға тәрбиесінің тұжырымдамалық
негіздері**

Басуға 24.06.2022. ж. қол қойылды. Пішімі 60×84 1/16.
Қағазы офсеттік. Офсеттік басылыс.
Қаріп түрі «Times New Roman». Шартты баспа табағы 1.

Печать была подписана 24.06.2022 г. Формат 60×84 1/16.
Бумага офсетная. Офсетная печать.
Тип шрифта «Times New Roman». Усл. п.л. 1.